هێرشی تورکیا بۆ سەر هەرێم … لوقمان مصطفى صالح

هێرش کردنە سەر باشوری کوردستان لەلایەن دەوڵەتی تورکەوە بۆ قڕکردن و ئینکارکردنی گەلی کورد دادەنرێت، پێش هەموو شتێك تاوانێکی ئاشکرا و پێشێلکردنێکی دیاری یاسا نێودەوڵەتییەکانە،بوونی کورد وەك نەتەوەیەکی زیندووی ناوچەکە،تورکیای فاشستی تووشی هیستریاکردووە.لەبەر ئەوەی گومان لەوەدا نییە کە بوونی هێزەکانی پەکەکە تەنها ڕووپۆشێکە بۆ چەندین ئامانجی تر و بیانوێکی ئاشکراشە بۆ ڕەوایی دان بە دەستێوەردان و هێرشیی سەربازی لەهەلومەرجی ئێستای عێراق و بەدیاریکراویش لە هەرێمی کوردستاندا.

پێشێلکردنی سەروەری خاکی عێراق و هەرێمی کوردستان لەلایەن ئەرتەشی تورکەوە لەگەڵ ئەوەی دەبێت بەزمانێکی توند شەرمەزار بکرێت،دەبێت بەپەلەش داوای وەستاندی بکرێت،چونکە ئەم هێرشە بە هەموو پێوەدانگە سیاسی و یاسا نێودەوڵەتیەکان بە پێشێلکردن و داگیرکردنی خاکی عێراق دادەنرێت. بۆیە نابێت بەهیچ شێوەیەک لێی قەبوڵبکرێت، کە تاهەنوکەش خاوەن سەروەری خۆیەتی و لە هەمان کاتدا ئەم تە حەدایە وەکو هەڕە شەیەکە لە پەیوەندیە مێژوویەکانی نێوان گەلانی ناوچەکە بە گشتی و گەلانی تورکیا و عێراق بە تایبەتی بۆیە هێرشەکەی تورکیا بۆ سەر باشوری کوردستان بە پێشێلکردنی یاسای نیودەوڵەتی لەقەڵەم دەدرێت، چونکە ئەو یاسایەی کە لە ساڵی 1991 ەوە بووە هۆکاری سەرەکی دروست بوونی هاوپەیمانیەتی لە نێوان زیاتر لە 36 وڵاتانی رۆژئاوا و رۆژهەڵات لە دژی داگیرکردن و بەزاندنی سەروەری دەوڵەتی کوەیت لە لایەن رژێمی بەعسی لەناوچوو. بەو پێوەرە سیاسی ویاساییە دەبێت تورکیا بەداگیر کەر ئاژمار بکرێت لە پێشێلکردنی سەروەری خاکی عێراق، لەبەر ئەوەی حکومەتی تورکیا بە پێی یاسا نێودەوڵەتیەکان تەنها بۆی هەیە سنوری خۆی بپارێزێ، بۆی نیە سنوری ووڵاتێکیتر ببەزێنێ،تورکیا دەیان کیلۆمەتر لەگەڵ عێراق سنوری هاوبەشیان هەیە، بۆیە ئەگەر سیاسەتی دووفاقی نەبێت ئەوا بە پێی ئەو یاسایە هەرداگیر کاریەک دەبێت هەمان چارەنووسی ڕژێمەکەی صدامی گۆڕبەگۆڕی ببێت. هەر بۆیە دەوڵەتی تورکیا ئەم بێ دەنگی نێودەوڵەتیەی قواستۆتەوە،بۆ ڕەچاوکردنی سەرجەم یاسانێودەوڵەتیەکان ڕێک خراوەکانی مافی مرۆقی نێودەوڵەتی،لەسەر هەمان رێکەوتنامەی سەردەمی ڕژێمی بەعسی روخاو

دەروات،کە پێشتر لە کۆتایی هەشتاکاندا کە ئەوکاتیش بەبێ ئەوەی هیچ جووڵەیەکی چەکداری لە باکوری کوردستان هەبێت، ساڵی ١٩٧٨ تورکیا رێککەوتنامەی راوەدوونانی خێرای لەگەڵ عێراق ئیمزا کرد، بەپێی ئەم رێککەوتنامەیە تورکیا دەیتوانی بۆ سەرکوتکردنی هێزە چەکدارە کوردییەکانی نەیاری خۆی بە قوڵایی ٥ کیلۆمەتر بێتە ناو خاکی عێراقەوە. بە داخەوە تائێستا ئەم ڕێکەوتنە هەڵنەوەشاوەتەوە،کە دەبوو نوێنەرانی کورد لە حکومەت و پەرلەمانی عێراق کاری جدیان بۆ بکردایەو هەڵیان وەشاندایەتەوە،چونکە زۆربەی ئەو ڕێکەوتنانەی سەردەمی بەعس چ وەک یاسا ئەگەر هەبووبێ هەمووارکراوەتەوە، وڕێکەوتنەکانیش هەڵوەشێنراوەنەتەوە. تەنها ئەو یاساو ڕێکەوتنانە نەبێت کەلە دژی کوردە وەک خۆی ماونەتەوە

لەبەر ئەوەی باشوری کوردستان تا ئێستاشی لەگەڵدابێت لە ڕووی یاسایی یەوە سەر بە دەوڵەتی عێراقە، کەواتە دەبێت دەوڵەتی عێراق بە ئەرکی خۆی هەستێت و لە ڕێگەی وەزارەتی دەرەوەی و نوێنەرەکەی لە نەتەوە یەکگرتوەکان ناڕەزایەتی خۆی بگەیەنێتە ناوەندی بڕیار لە ئەنجومەنی ئاسایش. بەڵام ئەگەر بەم ئەرکە هەڵنەستا وبێ دەنگ بوو…حکومەتی هەرێمیش هیچ هەڵوێستێکی نەبوو کە سەروەری خاکی عێراق و هەرێم پێشێل دەکرێت، ئەوە لە ئایندەدا ئەگەر گەریلا سەرکەوتن بەسەر دەوڵەتی تورکیا و هەرێمیان پاراست عێراق و هەرێمیان پاراست لەدەست داگیرکاری تورکیا، کەواتە ئەوکاتە بۆیان هەیە خۆیان بڕیار لەسەر چارەنووسی ئایندەی ئەو ناوچانە بدەن کە بە خوێن پارێزگاریان لێکردووە،دەبێت عێراق و هەرێمی کوردستانیش بەو(دیفاکتۆیە) ئەمری واقعە ڕازی بن.

پارێزەر/ لوقمان مصطفى صالح